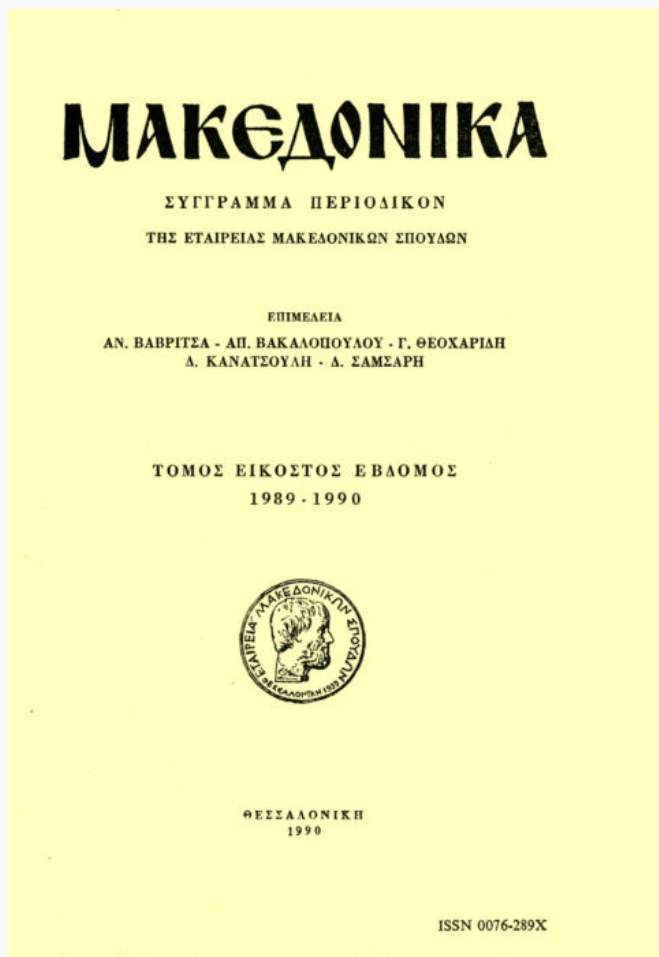

Μακεδονικά

Τόμ. 27, Αρ. 1 (1989)

Δημήτριος Κανατσούλης: (1907-1989)

Ιω. Τουλουμάκος

doi: [10.12681/makedonika.968](https://doi.org/10.12681/makedonika.968)

Copyright © 2014, Ιω. Τουλουμάκος

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Τουλουμάκος Ι. (1989). Δημήτριος Κανατσούλης: (1907-1989). *Μακεδονικά*, 27(1), θ'-ιβ'.
<https://doi.org/10.12681/makedonika.968>

Δημήτριος Κανατσούλης

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΑΝΑΤΣΟΥΛΗΣ

(1907-1989)

Ὁ Δημήτριος Κανατσούλης, ὕψην καὶ κατόπιν καθηγητὴς τῆς Ἀρχαίας Ἱστορίας στὴν Φιλοσοφικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, συνέδεσε, ὅσο κανεῖς ἄλλος ἀπὸ τοὺς σύγχρονους Ἕλληνες ἱστορικοὺς τῆς κλασικῆς ἀρχαιότητος, τὸ ἐρευνητικὸ του ἔργο μὲ τὴν ἱστορία τῆς Μακεδονίας. Μετὰ τὶς ἐγκύκλιες σπουδὲς του στὴν Σιάτιστα, ὅπου γεννήθηκε, τὶς σπουδὲς του στὴν Φιλοσοφικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν (1925-1929), τὴν διδακτικὴν του δράσιν στὴν Ἀναργύρειο καὶ Κοργιαλλένειο Σχολὴ Σπετσῶν καὶ στὸ Γυμνάσιο τῆς ἰδιαίτερης πατρίδας του (1929-1936), ἐργάσθηκε, ὡς ὑπότροφος τοῦ Μανουσείου κληροδοτήματος, ὑπὸ τὴν ἐποπτεία τοῦ καθηγητῆ τῆς Ἀρχαίας Ἱστορίας τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Μονάχου Walter Otto γιὰ τὴν ἐκπόνησιν διδακτορικῆς διατριβῆς μὲ θέμα ἀπὸ τὴν ἱστορία τῆς Μακεδονίας τῶν ἐλληνιστικῶν χρόνων (Antipatros. Ein Beitrag zur Geschichte Makedoniens in der Zeit Philipps, Alexanders und der Diadochen)¹. Μετὰ τὴν ἐγκρίσιν τῆς διατριβῆς του (τὸ 1939) ἐπέστρεψε στὴν Ἑλλάδα, ὅπου ὑπηρετήσε ὡς καθηγητὴς στὸ Β' Γυμνάσιο Ἀρρένων Θεσσαλονίκης (ὡς τὸ 1947), κατόπιν δὲ ὡς διευθυντὴς τῆς Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας Θεσσαλονίκης. Τὸ 1955 ἐξελέγη ὕψην τῆς Ἀρχαίας Ἱστορίας στὴν Φιλοσοφικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, μὲ τὴν μελέτη «Τὸ κοινὸν τῶν Μακεδόνων»², καὶ τὸ 1971 τακτικὸς καθηγητὴς. Ἡ συγγραφικὴ δράσις του ὡς τὴν συνταξιοδότησίν του (τὸ 1973) ἀφοροῦσε κυρίως τὴν ἱστορία τῆς Μακεδονίας καὶ τῆς Θράκης τῶν ἐλληνιστικῶν καὶ ρωμαϊκῶν αὐτοκρατορικῶν χρόνων.

Τὸ ἐρευνητικὸ ἔργο τοῦ Δ. Κανατσούλη περιλαμβάνει εἰδικὲς καὶ γενικὲς μελέτες. Δύο σύντομα, ἀλλὰ περιεκτικὰ ἄρθρα ἀναφέρονται στὸ πρόβλημα τῆς θέσεως τῆς ἀρχαίας πόλεως Ἐλίμειας («Μακεδονικά», 2, 1949) καὶ στὴν ἱστορία τῆς Βέροιας κατὰ τοὺς αὐτοκρατορικοὺς χρόνους («Μακεδονικὸν Ἡμερολόγιον», 1952). Καρπὸς τῶν σχετικῶν ἐρευ-

1. Δημοσιεύθηκε στὰ «Μακεδονικά» 8 (1968) 121-184.

2. Δημοσιεύθηκε στὰ «Μακεδονικά» 3 (1955/6) 27-102.

νών του ήταν έξ' άλλου ή διάλεξη για την αρχαία Λητή που δημοσιεύθηκε τὸ 1961 ἀπὸ τὸν Σύλλογο Ληταίων Θεσσαλονίκης. Τρεῖς μελέτες μὲ θέμα τὴν μακεδονικὴ πόλη που δημοσιεύθηκαν στὰ «Μακεδονικά» (τὸ 1960 καὶ 1963) ἔχουν συνθετικὸ χαρακτῆρα καὶ ἀποτελοῦν βασικῆς σημασίας συμβολές στὴν ἱστορία τῆς ἀρχαίας Μακεδονίας. Τὸ ἴδιο ἰσχύει καὶ γιὰ τὰ ἄρθρα του που ἀναφέρονται στὸ «Κοινὸν τῶν Μακεδόνων» («Ἑλληνικά», 1953) καὶ τὸ «Κοινὸν τῶν Ἑλμειωτῶν» («Μακεδονικὸν Ἡμερολόγιον», 1959), τὶς ρωμαϊκὲς πόλεις στὴν Μακεδονία («Μακεδονικά», 1965) καὶ ἰδιαίτερα τὴν μελέτη τοῦ «Ἡ Μακεδονικὴ Προσωπογραφία ἀπὸ τοῦ 148 π.Χ. μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Μ. Κωνσταντίνου» (Θεσσαλονίκη 1955). Στὶς ἐργασίες αὐτὲς (που προϋποθέτουν τὴν ἔρευνα τῶν ἐπιγραφῶν), ὅπως καὶ στὴν νηφάλια ἀξιολόγηση τῶν γραμματειακῶν πηγῶν, βασίζονται οἱ συνθετικὲς μελέτες που δημοσιεύθηκαν κατὰ τὴν δεκαπενταετία 1964-1979: «Ἡ Μακεδονία μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ Ἀρχελαίου - Ἐξωτερικὴ Πολιτικὴ» (1964), «Ἱστορία τῆς Μακεδονίας μέχρι τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου» (1964), «Ἡ συμβολὴ τῶν πρὸ τοῦ Φιλίππου Β' Μακεδόνων βασιλέων εἰς τὴν ὀργάνωσιν καὶ εἰς τὴν ἐν γένει ἐξέλιξιν τῆς Μακεδονίας» (1974), «Ἡ Μακεδονία ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῆς ἀνόδου τοῦ Φιλίππου Β' - Ἐσωτερικὴ ἱστορία» (1976), «Ἡ Θράκη κατὰ τοὺς ρωμαϊκοὺς χρόνους» (1979). Οἱ μελέτες αὐτὲς ἐκδόθηκαν ἀπὸ τὴν Ἑταιρεία Μακεδονικῶν Σπουδῶν, τῆς ὁποίας ὁ Δημήτριος Κανατσούλης ὑπῆρξε παλαιὸ μέλος. Ἐπίσης ὑπῆρξε μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς Συντάξεως τοῦ περιοδ. «Μακεδονικά» ἀπὸ τὸν 6ο τόμο (1964-1965).

Μακρὰ ἀπὸ ἰδεολογικὲς προκαταλήψεις διαφόρων εἰδῶν καὶ ἐρασιτεχνικὲς προχειρότητες, ἡ προσφορὰ τοῦ Δ. Κανατσούλη στὴν ἱστορία τῆς ἀρχαίας Μακεδονίας διακρίνεται γιὰ τὴν ἀκρίβεια τῶν πληροφοριῶν καὶ τὴν νηφαλιότητα τῶν συμπερασμάτων. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ βρῇ τὴν ἀναγνώριση που τῆς ἀξίζει.